

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל כא"ב תיאום ובקרה
האגף לחינוך מבוגרים

רמת הבחינה : גמר
מועד הבחינה : קיץ תש"ע, 2010
היקף הבחינה : שתי יחידות לימוד
מספר שאלון : 990202

תיכונות
ככה עולים כיתה בחיים

ת ק ש ו ר ת
הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה : שלוש שעות
ב. מבנה השאלון ומפתח הערכה : בשאלון זה שלושה חלקים :
פרק ראשון (4x10) - 40 נקודות
פרק שני (5x10) - 50 נקודות
פרק שלישי (5x2) - 10 נקודות
סה"כ - 100 נקודות

- ג. חומר עזר מותר לשימוש : אין
ד. ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר, אך מכוונות לנבחנים ולנבחנות כאחד.

ה. מלאו את הפרטים הבאים :	פרטי מרכז ההשכלה :
מספר נבחן/ת : _____	שם המוסד : _____
שם נבחן/ת : _____	שם היישוב : _____
שם משפחה פרטי	שם מרכז הבחינה : _____
מס ת.ז. <input type="text"/>	

הדבק מדבקת נבחן	הדבק מדבקת שאלון
-----------------	------------------

ב ה צ ל ח ה !

שם המעריך : _____
ציון הבחינה : _____

פרק ראשון (40 נקודות)

קרא את הקטע הבא והשב על ארבע מתוך השאלות 1-5. (לכל שאלה 10 נקודות).

עיבוד של מאמר שהתפרסם בבית הספר הבינתחומי בהרצליה

האח הגדול משמר סטריאוטיפים

מאת: גורי אבנר כלב

סטריאוטיפ=תפיסה בדרך כלל שלילית כלפי קבוצה חברתית

ד"ר יריב בן אליעזר, מרצה לתקשורת טוען שהנחת היסוד של תקשורת מסחרית היא לפנות למכנה המשותף הרחב ביותר והנמוך ביותר ולהחניף לו. הדבר נעשה כדי להגביר צפייה, כדי להגביר רייטינג וכדי להגביר את הרווחים של בעלי המניות. לכן לא שוברים סטריאוטיפים, אלא מחזקים סטריאוטיפים קיימים. יש עדיין סטריאוטיפ של פלונדָה, מזרחי וכד'. כל זאת בשינוי השמות, אך הדמות נשארת. פעם זה ה"בּוּפּלִיִּים", ועכשיו זה ה"חונדָה". כך גם לגבי הנציגים האחרים.

לפי ד"ר בן אליעזר אנו מחזקים את הסטריאוטיפ גם 60 שנה אחרי קרות המציאות.

הסטריאוטיפ בפועל לא משתנה, למרות שהמציאות משתנה לנגד עינינו, ואז אנו מאשימים את המציאות שהיא לא בסדר. כאשר מציגים לנו למשל "מישהו שלא נראה מרוקאי" זה אומר שהסטריאוטיפים בני 60 שנה עדיין קיימים, אך ההתפתחות שלנו כעם ומדינה לא מתיישבת עמם בכפיפה אחת.

בתוכנית "האח הגדול" יודעים מה הדימויים שלנו ומחזקים אותם. מכיוון ש"האח הגדול" הוא ירידה למכנה משותף נמוך מאוד; מביאים מתמודדת שהייתה בורה וגסת רוח ומחזקים את הסטריאוטיפ של האישה המזרחית הקולנית. הביאו לצופים את הגרסא הקיצונית של הדימוי. אין ספק שזה מאוד נמוך, אך כל עוד יש מספיק צופים שיסמסו ויצפו, המתכון אותו התרגלנו לקבל ימשיך ואף יהיה יותר נמוך. אין ספק שחודדה הרגיזה רבים אך היא גם נתנה צבע מסוים של אנשים, גם בגלל סטריאוטיפים וגם בגלל השיוך העדתי. נוח ואף נעים לראות מזרחי גס רוח מאשר אשכנזי גס רוח, כי הסטריאוטיפ הוא כזה.

השאלות:

1. מהי טענתו של דר' יריב בן אליעזר לגבי התוכנית "האח הגדול"?
2. הסבר שני הבדלים בין תקשורת מסחרית ותקשורת ציבורית.
3. הסבר מהו רייטינג וכיצד הוא משפיע על לוח השידורים.
4. הסבר שלושה מאפיינים המתאימים להגדרה של התוכנית "האח הגדול" כתוכנית מציאות.
5. הסבר מה הם הצרכים עליהם עונה תוכנית "האח הגדול" על פי גישת השימושים והסיפוקים.

פרק שני (50 נקודות)

ענה על חמש מתוך השאלות 6-13. תשובה מלאה - 10 נקודות.

6. עניין לציבור ועניין ציבורי

- את פרשת העוזרת הפיליפינית של שר הביטחון אהוד ברק חשפה כתבת קול ישראל כרמלה מנשה. בני הזוג ברק העסיקו בביתם עובדת פיליפינית ללא היתר. העסקת עובדת לא חוקית הינה עבירה פלילית.
- הידיעה התפרסמה באתר "הארץ" וזכתה להתייחסות של גולשים רבים בטוקבקים הנלווים לכתבה.
- א. הסבר מהו חופש הביטוי וכיצד בא לידי ביטוי בידיעה המתוארת. (5 נק')
 - ב. האם הידיעה שלפניכם היא "עניין לציבור" או "עניין ציבורי"? בתשובתך הסבר את ההבדל בין שני המושגים. (5 נק')

7. אירוע מדיה

- נשיא פולין קצינסקי, אשתו ובכירים בצמרת הפוליטית של פולין נספו בתאונת מטוס שהיה בדרכו לרוסיה במלאות 65 שנה לסיום מלחמת העולם.
- התאונה זכתה לסיקור חדשותי נרחב.
- מספר ימים אחר כך הובא הנשיא לקבורה בהלוויה ממלכתית.
- א. איזה מבין האירועים הוא אירוע מדיה? נמק את תשובתך. (5 נק')
 - ב. מהם שלושת סוגי אירועי המדיה הקיימים ולאיזה מהם תשייך את ההלוויה? (5 נק')

8. המודל היסטורי של כספי להתפתחות אמצעי התקשורת

- א. הצג והסבר את ארבעת השלבים של מודל כספי להתפתחות אמצעי התקשורת.
(5 נק')
ב. בתי הקולנוע בארץ ובעולם מרבים להקרין סרטי תלת מימד.
כיצד ניתן להסביר תופעה זו על פי המודל?
(5 נק')

9. אתיקה עיתונאית

- א. הסבר מהי אתיקה עיתונאית.
(5 נק')
ב. מנה שני כללים מתוך האתיקה העיתונאית.
(5 נק')

10. מרכיבי חדשותיות

- הר הגעש באיסלנד ממשיך להתפרץ ובאירופה נערכים לביטולי טיסות בכל היבשת מחשש לחדירת אפר וולקני למנועי המטוסים והשבתתם.
א. מנה והסבר שלושה מרכיבי חדשותיות הבאים לידי ביטוי בסיקור אירוע זה.
(5 נק')
ב. מהם תפקידי התקשורת הבאים לידי ביטוי בסיקור זה?
(5 נק')

11. בעלות צולבת

- א. הסבר מהי בעלות צולבת. תן דוגמא לתופעה מתוך המציאות הישראלית.
(5 נק')
ב. הסבר כיצד עשויה הבעלות הצולבת לפגוע בחופש הביטוי בארץ.
(5 נק')

12. מסרי שכנוע

- א. הצג והסבר חמש שיטות בהן משתמשים התועמלנים כדי לשכנע אותנו לרכוש מוצר.
(5 נק')
ב. בחר פרסומת המשודרת בטלוויזיה, תאר אותה והסבר באילו שיטות השתמשו כדי לשכנע אותנו.
(5 נק')

13. עיתונות מקוונת

- א. מהי עיתונות מקוונת? (5 נק')
ב. הצג והסבר שני הבדלים בין העיתונות המודפסת לעיתונות המקוונת. (5 נק')

פרק שלישי

הגדרות. יש להגדיר 5 מתוך 8 המושגים הבאים 14-21.
(לכל הגדרה 2 נקודות, סה"כ 10 נקודות):

14. אובדן הילדות
15. "רעש" בתקשורת
16. מהפכת הדפוס
17. מודל מעגלי
18. הצלבת מידע
19. פרסומת סמויה
20. חיסיון עיתונאי
21. צו איסור פרסום

בהצלחה!